

รายงานผลการวิเคราะห์ตามตัวชี้วัด

3.7 ประชากรอายุ 25 - 59 มีการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุด้านสุขภาพ สำนักโภชนาการ รอบ 5 เดือนหลัง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1.2 ผลการวิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อขับเคลื่อนตัวชี้วัด เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพและเวชศาสตร์วิถีชีวิต (หลักสูตร “ผู้จัดการอาหารและวิถีชีวิต”) จำนวน วิทยากรเข้าถึงเทคโนโลยีและดิจิทัลแพลตฟอร์มในการส่งเสริมสุขภาพ (Food4Health) และพฤติกรรมกินผักผลไม้ที่พึงประสงค์

แนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายประชากรอายุ 25 - 59 มีการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุด้านสุขภาพ ในปี 2568 สำนักโภชนาการ ได้กำหนดแนวทางไว้ คือ จัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นผู้จัดการอาหารและวิถีชีวิต และนำความรู้ที่ได้มาแนะนำประชาชนในพื้นที่ที่ตัวเองรับผิดชอบให้สามารถสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง โดยสำนักโภชนาการได้มีเครื่องมือที่ใช้ในการช่วยให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพตนเองโดยการกินอาหารที่ดีต่อสุขภาพ รวมทั้งมีพฤติกรรมกินผักผลไม้ที่พึงประสงค์เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย โดยเครื่องมือเหล่านั้นคือ เทคโนโลยีและดิจิทัลแพลตฟอร์มในการส่งเสริมสุขภาพ (Food4Health) มีรายละเอียดแต่ละตัวชี้วัดย่อยดังนี้

ตัวชี้วัด 1) เจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมสุขภาพและเวชศาสตร์วิถีชีวิต (หลักสูตร “ผู้จัดการอาหารและวิถีชีวิต”)

หลักสูตร “ผู้จัดการอาหารและวิถีชีวิต” ในรอบ 5 เดือนแรก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หมายถึง การประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโภชนาการผู้สูงอายุ “ชะลอวัย ชะลอโรค สูงวัยสุขภาพดี” วันที่ 17 ธันวาคม 2567 เวลา 08.30 – 16.30 น. ผ่านระบบ VDO Conference และ Facebook Live สำนักโภชนาการ กรมอนามัย ผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีดังนี้

1.1 กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้รับบริการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1. ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในระดับพื้นที่ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ หรือนักสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เทศบาล	1. ประชาชนที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
2. ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ ระดับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง	2. นักโภชนาการในโรงพยาบาล
3. ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	3. ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข
	4. กรมควบคุมโรค
	5. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
	6. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
	7. กรมสุขภาพจิต

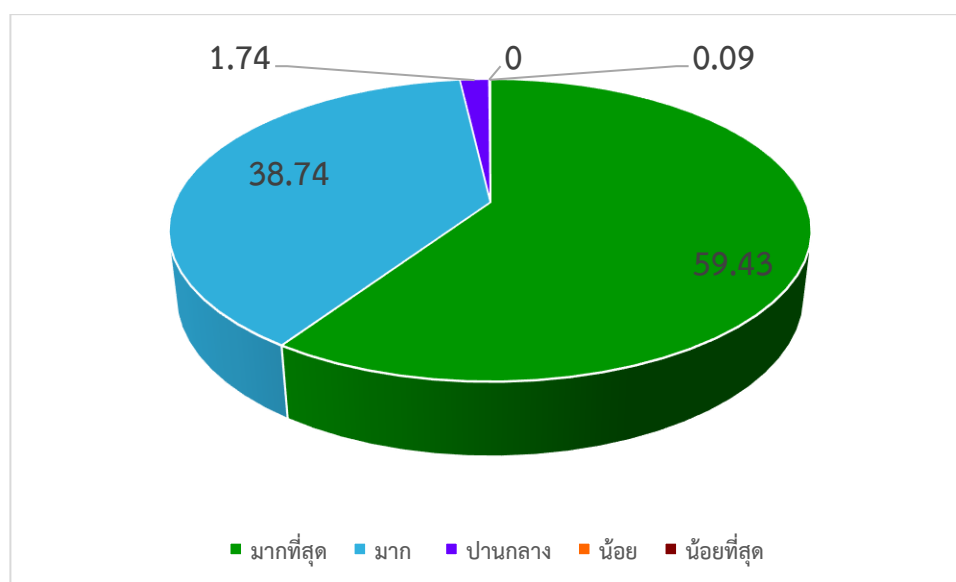
4. ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ กรุงเทพมหานคร	8.กรมกิจการผู้สูงอายุ
5. ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมสุขภาพ ในโรงพยาบาล สังกัดภาครัฐ	9.สมาคมกำหนดอาหารแห่งประเทศไทย
	10.สมาคมโภชนาการแห่งประเทศไทย
	11.สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
	12.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ความต้องการ/ความคาดหวัง จากการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโภชนาการผู้สูงอายุ “ชะลอวัย ชะลอโรค สูงวัยสุขภาพดี” วันที่ 17 ธันวาคม 2567 ผู้รับบริการคาดหวังว่าจะมีการสอนการนับคาร์บ และได้เรียนรู้หลักจิตวิทยาในการแนะนำการกินอาหารตามหลักโภชนาการ

1.3 ความผูกพัน กลุ่มผู้ที่มาอบรมมีความกระตือรือร้นหลังจากการอบรม โดยให้ความร่วมมือในการทำแบบประเมินความพึงพอใจ ให้ข้อเสนอแนะต่างๆ และได้มีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการดาวน์โหลดใบประกาศนียบัตรในการอบรม

1.4 ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจ ความพึงพอใจต่อการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านโภชนาการผู้สูงอายุ “ชะลอวัย ชะลอโรค สูงวัยสุขภาพดี” วันที่ 17 ธันวาคม 2567 มีผู้ทำแบบประเมินจำนวน 1,092 คน หรือร้อยละ 92.9 ผลการประเมินพบส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 59.43 และระดับมาก ร้อยละ 38.74 รายละเอียด ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละความพึงพอใจต่อการอบรมหลักสูตร “ชะลอวัย ชะลอโรค สูงวัยสุขภาพดี”

มีสิ่งที่ไม่พึงพอใจ คือ ได้รับหนังสือเชิญประชุมในเวลากระชั้นชิด

1.5 ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ ผู้เข้ารับการอบรมให้ข้อเสนอในการอบรม ดังนี้

1) เสนอให้มีการอบรมการจัดทำสื่อสำหรับประชาชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หรือไม่ได้เข้าสังคมและไม่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้

2) การนำเมนูอาหารพื้นบ้าน มาใช้ในการแนะนำการกินอาหาร

3) หัวข้อที่อยากให้มีการอบรมในครั้งต่อไป คือ โภชนาบำบัดสำหรับโรคต่าง ๆ อาหารบำรุงสมอง และลักษณะการประชุมเป็นแบบ onsite เนื่องจากการประชุมแบบออนไลน์มีปัญหาเรื่องระบบเสียง และมีจำนวนคนเข้าประชุมเกินจำนวนที่ระบบ Zoom รับได้ ต้องเข้าทาง facebook live ซึ่งการประชุมจะ delay ทำให้การรับฟังทางออนไลน์ไม่เป็นปัจจุบัน

สิ่งที่สำนักโภชนาการจะดำเนินการต่อไป

1) การส่งหนังสือประชาสัมพันธ์การอบรมครั้งต่อไป ส่งล่วงหน้า อย่างน้อย 1 เดือน

2) จัดหางบประมาณในการประชุมแบบ onsite

3) หากไม่มีงบประมาณในการจัดประชุมแบบ onsite จำเป็นต้องจัดหาช่องทางการประชุมทาง online ที่สามารถรับคนเข้าอบรมได้ตามจำนวนที่ตอบรับเข้าประชุมและจัดเจ้าหน้าที่ประจำห้องเพื่อการตรวจสอบและแก้ไขระบบสัญญาณเสียงตลอดการประชุม

ตัวชี้วัด 2) จำนวนวัยทำงานเข้าถึงเทคโนโลยีและดิจิทัลแพลตฟอร์มในการส่งเสริมสุขภาพ (Food4Health)

สำนักโภชนาการได้จัดทำเทคโนโลยีและดิจิทัลแพลตฟอร์มในการส่งเสริมสุขภาพ (Food4Health) ภายใต้อำเภอ โปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health ประกอบด้วย 4 รายการ คือ 1) โปรแกรมรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ Food4Health (แอปสีฟ้า) 2) โปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health (แอปสีชมพู) 3) โปรแกรมคำนวณคุณค่าทางโภชนาการ Thai Nutri Survey เป็นโปรแกรมคำนวณคุณค่าทางโภชนาการ Thai NutriCalc (แอปสีส้ม) และ 4) โปรแกรมรับรอง Healthy Canteen ออนไลน์ (แอปสีเขียว) โดยทุกรายการได้มีการนำไปใช้งานแล้ว ผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีดังนี้

2.1 กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

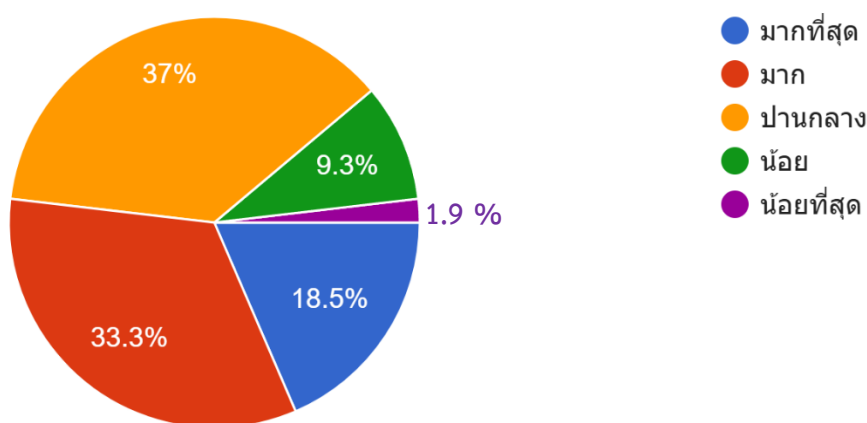
ผู้รับบริการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการในระดับพื้นที่	1.นักโภชนาการในโรงพยาบาล
2. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการ ระดับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง	2.ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข
3. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	3.กรมควบคุมโรค
4. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการ กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
5. ผู้ดูแลโรงอาหารสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน	5.กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
6.ผู้ประกอบการร้านอาหาร	6.สมาคมกำหนดอาหารแห่งประเทศไทย
7.ประชาชนวัยทำงานและผู้สูงอายุ	7.สมาคมโภชนาการแห่งประเทศไทย
	8.สมาชิสุขภาพแห่งชาติ
	9.กรุงเทพมหานคร
	10.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ความต้องการ/ความคาดหวัง ผู้ใช้งานต้องการดิจิทัลแพลตฟอร์มที่ใช้งานง่าย สะดวกในการใช้งาน

2.3 ความผูกพัน ผู้รับบริการให้ความสนใจในการนำแพลตฟอร์มไปใช้งาน ประเมินความพึงพอใจ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแพลตฟอร์ม

2.4 ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจ จากการประเมินความพึงพอใจการใช้งานโปรแกรมรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ Food4Health รายการที่ 1 เมื่อปี 2567 ในช่วงวันที่ 4 – 10 มกราคม 2567 จำนวน 54 คน พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.5 ระดับมาก ร้อยละ 33.3 ระดับปานกลาง ร้อยละ 37 ระดับน้อย ร้อยละ 9.3 ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 1.9 ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ร้อยละความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ Food4Health (แอปสีฟ้า) วันที่ 4 – 10 มกราคม 2567

สิ่งที่พึงพอใจคือ ใช้งานง่าย โปรแกรมฯ มีความสะดวกรวดเร็วในการได้ใบรับรอง โดยไม่ต้องส่งไปให้ส่วนกลางรับรอง และสามารถคำนวณสารอาหารได้ วิเคราะห์ละเอียด ทำให้รู้ว่าพื้นที่ไหนมีเมนูสุขภาพบ้าง ทำให้ทำงานได้สะดวกขึ้น สะดวกต่อการสื่อสารกับผู้ป่วยโรค รวมทั้งได้รับความรู้เพิ่มเติมและได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมอนามัย

สิ่งที่ไม่พึงพอใจคือ มีผู้ตอบว่า ส่วนประกอบวัตถุดิบมีน้อยเกินไป ใช้งานยากสำหรับมือใหม่ ใบรับรองมีตัวหนังสือขนาดเล็ก ผ่านการรับรองได้ยาก ถ้าผ่านจะไม่ค่อยมี การแสดงคุณค่าทางโภชนาการคู่กับใบรับรอง ไม่มีระบบ log in และ log out โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบประเมิน ร้อยละ 83.7 จะแนะนำให้คนอื่นใช้งานโปรแกรมนี้ เนื่องจาก เป็นโปรแกรมที่ดีที่สามารถใช้ในการพัฒนาเมนูเพื่อสุขภาพที่ดี และให้ความรู้ไปพร้อมกัน ซึ่งสำนักโภชนาการได้ปรับปรุงโปรแกรมให้ตัวหนังสือมีขนาดใหญ่ขึ้น เพิ่มส่วนประกอบวัตถุดิบ จำนวน 25 รายการ รวมทั้งจัดทำคู่มือการใช้งาน และปรับปรุงระบบให้มีการ log in และ log out ตามข้อเสนอแนะผู้ใช้งานแล้ว

2.5 ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ

2.5.1 การปรับปรุงโปรแกรมรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ Food4Health มีดังนี้

1) เพิ่มจำนวนวัตถุดิบและคุณค่าทางโภชนาการของวัตถุดิบในโปรแกรม และมีช่องให้
ผู้ใช้งานบันทึกวัตถุดิบที่ไม่มีในโปรแกรม และออกรายงานได้ เพื่อให้ผู้พัฒนาจัดทำฐานข้อมูลนำเข้าใน
โปรแกรมในโอกาสต่อไป

2) มีหน้า log in, log out

3) เพิ่มคำอธิบายการลงทะเบียนและปึกหมุดร้านอาหาร

4) เพิ่มคำแนะนำการปรับสูตรอาหารอย่างละเอียด

5) เพิ่มการแสดงผลกระจายพลังงาน คาร์โบไฮเดรต : โปรตีน : ไขมัน และน้ำตาล ไขมัน
โซเดียม บนหน้าจอ

6) มีตัวอย่างภาพตัวอย่างปริมาณอาหารมีหน่วยเป็น ช้อนชา ช้อนกินข้าว ทัพพี ถ้วยตวง ลูก
ฟอง สำหรับอาหารแต่ละประเภท

7) ปรับปรุงแก้ไขชื่อวัตถุดิบในฐานข้อมูล ให้มีความสะดวกในการใช้งาน มากขึ้น เช่น
ข้าวเจ้า ชัดขาว นึ่ง ปรับแก้เป็น ข้าวสวยข้าวขาว หรือ หอม ทั้งต้น แก้เป็น ต้นหอม หรือ ซอสหอยนางรม
แก้เป็น น้ำมันหอย เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหา

8) มีปุ่มลบวัตถุดิบที่ไม่ต้องการให้เป็นส่วนประกอบในเมนูอาหาร แทนการใส่ปริมาณ 0

9) มี QR code ประเมินการใช้บริการการกินอาหารที่เป็นเมนูสุขภาพ ติดไว้ที่ใบรับรอง
เมนูสุขภาพของแต่ละร้าน เมื่อประชาชนที่มากินอาหารที่ร้านนั้น จะได้ทำการประเมินความพึงพอใจ
ข้อเสนอแนะจากการมาใช้บริการที่ร้านอาหาร แล้วข้อมูลผลการประเมินจะส่งมาที่หน้า dashboard ของ
สำนักโภชนาการ

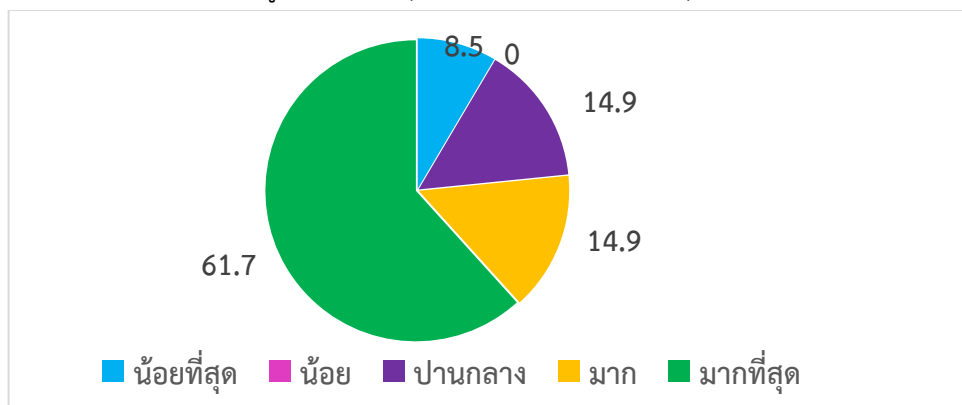
10) มีระบบเตือนเมื่อใบรับรองเมนูสุขภาพหมดอายุ โดยไม่ต้องบันทึกเพื่อขอ
รับรองเมนูสุขภาพใหม่ เพียงแค่กดปุ่มยืนยันเมนูสุขภาพและส่วนประกอบตามเดิม ระบบก็จะ
ต่ออายุให้อัตโนมัติ และสามารถดาวน์โหลดใบรับรองได้เลย

ซึ่งสำนักโภชนาการได้นำข้อมูลจากผู้ใช้งานนำไปปรับปรุงโปรแกรมในปี 2567 และในรอบ
5 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2568 ได้มีการเพิ่มวัตถุดิบตามที่คุณใช้งานให้ข้อเสนอแนะจำนวน 25 รายการ

สำหรับรายการที่ 2 โปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health (แอปพลิเคชัน) สำนักโภชนาการ
ได้จัดทำวิจัยประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมต่อสุขภาพของคนไทยวัยทำงานที่มีน้ำหนักเกินและอ้วน
เมื่อปีงบประมาณ 2565 - 2566 ผลปรากฏว่าพบว่า โปรแกรมดังกล่าว ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกินให้
ดีขึ้น และช่วยในเรื่องการควบคุมความดันโลหิตและระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ใช้งานได้ สำนักโภชนาการจึงได้
กำหนดเป้าหมายให้มีการใช้งานโปรแกรกดังกล่าวในปีงบประมาณ 2568

ความพึงพอใจในการใช้งานโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health (แอปพลิเคชัน) พบผู้
เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 61.7 ระดับมากร้อยละ 14.9 ระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 14.9 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 8.5 ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละความพึงพอใจต่อการใช้งานโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health (แอปพลิเคชัน) วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 – 31 พฤษภาคม 2566

สิ่งที่พึงพอใจ คือ โปรแกรมฯ สามารถคำนวณพลังงานและสารอาหาร กลุ่มอาหารที่ควรได้รับในแต่ละวัน เป็นรายคน และสามารถเปรียบเทียบพลังงาน ปริมาณอาหาร สารอาหาร ที่กินจริงเทียบกับที่ควรได้รับ และมีคำแนะนำที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการกินจากพฤติกรรมในการกินในแต่ละวัน

สิ่งที่ไม่พึงพอใจ คือ โปรแกรมฯ ยังไม่สะดวกในการใช้งาน มีเมนูอาหารให้บันทึก ไม่ครบถ้วนตามที่กินจริง ไม่มีภาพประกอบการบันทึกการกินอาหาร

2.5.2 การปรับปรุงโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health แอปพลิเคชัน

- 1) เพิ่มความสามารถของโปรแกรมในการสแกนอาหารแล้วสามารถแสดงพลังงานและสารอาหารต่างๆ ได้
- 2) เพิ่มความสามารถในการปริมาณการบันทึกมีขอย่อย เช่น 1 ถ้วย ¾ ถ้วย ½ ถ้วย 1 ทัพพี 1 ช้อนกินข้าว
- 3) สำหรับบางคนไม่ได้ซื้ออาหารกิน แต่ทำกินเอง ต้องการให้มีช่องสำหรับใส่ส่วนประกอบของอาหารที่ทำเอง และจะได้บันทึกการกิน
- 4) ต้องการให้มีลิ้งค์เชื่อมข้อมูลด้านโภชนาการ
- 5) ในเมนูอาหารที่บันทึกต้องการให้มีภาพประกอบ เพราะบางคนไม่รู้จักชื่ออาหาร
- 6) เวลาบันทึกการกินแล้ว โปรแกรมบอกว่าเกิน อยากให้บอกเลยว่าเกินจากการกินอาหารชนิดไหน และมีเสียงเตือน
- 7) เพิ่มความสามารถให้มีตัวช่วยสำหรับผู้ใช้งานที่พิมพ์ไม่คล่อง
- 8) เพิ่มขนาดตัวหนังสือและมีไอคอนย่อยๆ ให้สามารถเปิดดูทีละขั้นได้
- 9) ตรงคำแนะนำการกินเทียบกับปริมาณที่ควรได้รับ พอดี มากเกินไป น้อยเกินไป ควรทำให้มีสีส้ม และมีตัวหนังสือเล็กๆ
- 10) เวลาบันทึกปริมาณการกินให้สามารถบันทึกได้ทั้งเศษส่วน และทศนิยม
- 11) การบันทึกเครื่องดื่ม ต้องการให้มีตัวเลือกเครื่องดื่มหวานน้อย 75% 50% 25% 0% หรือไม่ใส่น้ำตาลเลย ไม่หวานเลย ไว้สำหรับบันทึกการกินอาหารด้วย และให้เพิ่มเมนูอาหาร

12) ต้องการให้แยกประเภทอาหาร ข้าว กับข้าว อาหารจานเดียว อาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว กะเพราต่างๆ เพื่อให้่ายต่อการค้นหา

13) ปรับระบบการใช้งานให้่ายขึ้นกว่าเดิม

14) ปรับปรุงวิธีโอสอนการใช้งานเกี่ยวกับเสียงประกอบ

15) กรณีคนออกกำลังกาย ต้องการให้มีช่องหักล้างพลังงานที่ใช้ไป เปรียบเทียบกับพลังงานที่ได้รับจากอาหาร

16) ปรับปรุงเป็นแอปพลิเคชัน ให้สามารถดาวน์โหลดผ่านมือถือทั้งระบบ Android และ iOS

จากข้อเสนอของผู้ใช้งานดังกล่าว สำนักโภชนาการได้ดำเนินการปรับแก้ไขตามที่ผู้ใช้งานให้ข้อเสนอแนะในส่วนขอ ข้อเสนอแนะข้อ 1, 2, 3, 9, 10, 11, 13, 14 และ 16 สำนักโภชนาการได้มีการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้ว ส่วนในข้อ 4 มีข้อจำกัดเรื่องการไม่อนุญาตของสตรีให้มีลิ้งค์เชื่อมเว็บไซต์อื่นๆ สำหรับข้ออื่นมีข้อจำกัดที่ต้องใช้งบประมาณและระยะเวลาในการปรับปรุง ซึ่งสำนักโภชนาการจะได้จัดหางบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่นๆ มาปรับปรุงต่อไป

สำหรับเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงาน รายการที่ 3) โปรแกรมคำนวณคุณค่าทางโภชนาการ (แอปสลิสม) และรายการที่ 4) โปรแกรมรับรอง Healthy Canteen ออนไลน์ (แอปสลิเขียว) ได้มีการพัฒนาในปีงบประมาณ 2567 และยังไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์การใช้งาน จึงยังไม่มี การประเมินความพึงพอใจการใช้งาน แต่ในปีงบประมาณ 2568 รอบ 5 เดือนแรก สำนักโภชนาการได้มีการประชาสัมพันธ์การใช้งานโปรแกรมดังกล่าวให้กับผู้รับผิดชอบงานจากศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง และได้ทดลองใช้งาน ผลพบว่าผู้ใช้งานต้องการให้มีคู่มือการใช้งาน ซึ่งสำนักโภชนาการได้มีการดำเนินการและจัดส่งให้ผู้ใช้งานแล้ว

ตัวชี้วัด 3) พฤติกรรมการกินผักผลไม้ที่พึงประสงค์

การส่งเสริมให้ประชาชนกินผักผลไม้เพื่อให้ได้รับใยอาหารเพียงพอ และได้วิตามินแร่ธาตุที่จำเป็นต่อการทำงานของร่างกาย ลดการเกิดโรค NCDs สำหรับวัยทำงานต้องการใยอาหารวันละ 25 กรัม ซึ่งได้มาจากการกินผลไม้วันละ 400 กรัม หรือการกินผักวันละ 4 ทัพพี และผลไม้วันละ 2 ส่วน สำนักโภชนาการจึงได้จัดทำโครงการเมนูสุขภาพ และโรงอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกินผักผลไม้อย่างเพียงพอ ผลการวิเคราะห์กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีดังนี้

3.1 กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้รับบริการ	ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
1. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการในระดับพื้นที่ 2. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการ ระดับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง 3. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 4. ผู้รับผิดชอบงานอาหารและโภชนาการ กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5. ผู้ดูแลโรงอาหารสถานประกอบการภาครัฐและเอกชน 6. ผู้ประกอบการร้านอาหาร 7. ประชาชนวัยทำงานและผู้สูงอายุ	1. นักโภชนาการในโรงพยาบาล 2. ผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข 3. กรมควบคุมโรค 4. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก 5. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ 6. สมาคมนักกำหนดอาหารแห่งประเทศไทย 7. สมาคมโภชนาการแห่งประเทศไทย 8. สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ 9. กรุงเทพมหานคร 10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 ความต้องการ/ความคาดหวัง จากการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมโภชนาการวัยทำงาน ผู้สูงอายุ และพระสงฆ์ ปีงบประมาณ 2567 และทบทวนการใช้งานโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health ให้กับผู้รับผิดชอบงานจากศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 ผ่านระบบ online โดยกลุ่มผู้รับบริการปัจจุบันมีความต้องการ ให้สำนักโภชนาการดำเนินการ และสำนักโภชนาการได้ดำเนินการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

- 1) ปรับปรุงโปรแกรมรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ให้ใช้งานสะดวกมากขึ้น
เพิ่มฐานข้อมูลวัตถุดิบอาหาร ในรอบ 5 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2568 ได้มีการดำเนินการเพิ่มแล้วจำนวน 25 รายการ
- 2) จัดทำโปรแกรมรับรอง Healthy Canteen ออนไลน์ ภายใต้ Food4Health ในส่วนนี้สำนักโภชนาการได้ดำเนินการแล้ว
- 3) จัดทำคลิปสอนการใช้งาน Food4Health อยู่ระหว่างดำเนินการ
- 4) จัดทำโปรแกรมคำนวณคุณค่าทางโภชนาการ ได้มีการดำเนินการแล้ว
- 5) จัดทำโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health ให้เป็นแอปพลิเคชัน
สามารถดาวน์โหลดโปรแกรมผ่าน app store และ play store ดำเนินการแล้ว สามารถดาวน์โหลดผ่าน play store ได้แล้ว ส่วน app store มีข้อจำกัดหลายเรื่อง อยู่ระหว่างการแก้ไขและติดตามผลทุกสัปดาห์

ในรอบ 5 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2568 สำนักโภชนาการได้จัดทำคู่มือการใช้งานโปรแกรมดังกล่าวให้ผู้ใช้งานแล้ว และจะมีการอบรมการใช้งานให้กับผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องต่อไปในรอบ 5 เดือนหลัง ของปีงบประมาณ 2568 เพื่อให้ผู้ใช้งานได้มีการนำโปรแกรมที่ปรับปรุงใหม่ไปใช้ในการพัฒนาเมนูสุขภาพ/เมนูทางเลือก ให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในรอบ 5 เดือนหลัง ของปีงบประมาณ 2568

3.3 ความผูกพัน กลุ่มผู้รับบริการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและขอคำปรึกษาเมื่อมีข้อขัดข้อง และต้องการให้ผู้รับผิดชอบงานระดับจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งในปีงบประมาณ 2567 สำนักโภชนาการได้ของบ สส.มาจัดทำหลักสูตรนักสร้างพลเมืองอาหาร ให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้ง 76 แห่ง และกทม. ให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมโภชนาการในทุกกลุ่มวัย ซึ่งได้มีการจัดทำหลักสูตรนักสร้างพลเมืองอาหารเสร็จสิ้นแล้วในปีงบประมาณ 2567 และได้มีการอบรมในปีงบประมาณ 2568 แล้วเมื่อวันที่ 12 – 13 ธันวาคม 2567

3.4 ความพึงพอใจ/ความไม่พึงพอใจ

3.4.1 ความพึงพอใจต่อระบบการทำงานของสำนักโภชนาการจากการได้ดำเนินงานร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 และ สสม. พบว่า ผู้รับผิดชอบงานมีความพึงพอใจที่สำนักโภชนาการได้จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงาน มีแนวทางการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม การรายงานผ่านออนไลน์ที่ช่วยลดระยะเวลาในการส่งรายงาน ช่วยในการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทำให้สะดวกในการทำงานในยุคที่มีการแพร่ระบาดของโควิด พร้อมทั้งมีช่องทางการติดต่อที่สะดวกรวดเร็ว มีการให้คำปรึกษาทุกช่องทาง นำเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาช่วยในการติดต่อสื่อสาร และการตอบสนองต่อข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากพื้นที่ได้ดี ผ่าน Line Group ชื่อ Healthy Canteen และเมนูสุขภาพ ตั้งแต่ปี 2564 ที่ผ่านมา ผู้รับผิดชอบงานของศูนย์อนามัย และสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง รวมทั้งเครือข่ายสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ สำนักส่งเสริมสุขภาพ ยังคงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน Line Group ทางโทรศัพท์มือถือ จนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการงานร่วมกับสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ สำนักส่งเสริมสุขภาพสำนักทันตสาธารณสุข และเริ่มมีการสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันของฝ่ายสิ่งแวดล้อมและฝ่ายส่งเสริมสุขภาพของพื้นที่ในบางศูนย์อนามัย และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อีกทั้งสำนักส่งเสริมมีการจัดประชุมเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันในภาพคลัสเตอร์เมื่อวันที่ 23 – 24 มีนาคม 2566 ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง ทำให้ผู้รับผิดชอบงานของศูนย์อนามัยเริ่มมีกำลังใจที่จะพัฒนางานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องจากมีความคาดหวังว่าจะมีภาคีเครือข่ายระดับจังหวัดมาร่วมดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้นกว่าการขับเคลื่อนอยู่ฝ่ายเดียว

ปี 2567 สำนักโภชนาการยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงหนังสือคู่มือแนวทางการดำเนินงานเมนูสุขภาพ และคู่มือการดำเนินงานโรงอาหารปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ (Healthy Canteen) ให้เป็น E-book ซึ่งสามารถส่งต่อไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ ทดแทนการพิมพ์ออกมาเป็นเล่ม สอดรับกับงบประมาณที่ได้รับลดลงอย่างมาก แต่ยังไว้ซึ่งเนื้อหาที่ทันสมัยเพิ่มเรื่องการใช้งานโปรแกรมโภชนาการ

อัจฉริยะ Food4Health ในการรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ ลงในเล่มหนังสือดังกล่าว ซึ่งได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังลิงค์

หนังสือคู่มือแนวทางการดำเนินงานเมนูสุขภาพ <https://my.ebook.cc/Anamai/Health-Menu/>

คู่มือการดำเนินงานโรงอาหารปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ (Healthy Canteen)

<https://my.ebook.cc/Anamai/Healthy-Canteen/>

สำนักโภชนาการมีแผนในการปรับปรุงเนื้อหาในหนังสือให้ทันสมัยอยู่เสมอ และในรอบ 5 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2568 ได้เพิ่มเรื่องการใช้งานโปรแกรมรับรอง Healthy Canteen ออนไลน์ ลงในหนังสือดังกล่าว พร้อมจัดทำกระบวนการงาน SOP การดำเนินงานเมนูสุขภาพ และการดำเนินงาน Healthy Canteen ส่งให้ศูนย์อนามัยที่ 1 – 12 และสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2568 เป็นแนวทางการดำเนินงานในรอบ 5 เดือนหลัง ปีงบประมาณ 2568 เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย

3.4.2 ความไม่พึงพอใจ

3.4.2.1 ความไม่พึงพอใจที่ตัวชี้วัดเมนูสุขภาพไม่เป็นตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข จากการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานปีงบประมาณ 2568 ให้กับศูนย์อนามัยพบปัญหาตัวชี้วัดวัดยากทำงาน ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดตรวจราชการระดับกระทรวงสาธารณสุข จึงทำให้มีอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนงานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทำให้ผลการดำเนินงานเมนูสุขภาพ ปีงบประมาณ 2567 ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ในปี 2568 รอบ 5 เดือนแรก สำนักโภชนาการได้ประชาสัมพันธ์แพลตฟอร์มดิจิทัลด้านโภชนาการช่วยในการทำงานระดับพื้นที่ ส่งผลให้การดำเนินงานมีความราบรื่นและมีจำนวนผู้ใช้งานแพลตฟอร์มด้านโภชนาการเป็นไปตามเป้าหมาย

3.4.2.2 ความไม่พึงพอใจในการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพผู้รับผิดชอบงาน การจัดอบรมผ่านออนไลน์ ยังคงเป็นปัญหาเรื่องสัญญาณเสียงและภาพไม่ชัดเจน ในบางช่วง ทำให้บางแห่งที่ระบบขัดข้อง ไม่สามารถโต้ตอบได้ เกิดจากระบบของศูนย์เขตและส่วนกลาง ในปี 2568 รอบ 5 เดือนแรก สำนักโภชนาการได้ดำเนินการการในเรื่องการตรวจสอบระบบและเตรียมระบบออนไลน์ เพื่อให้การอบรมพัฒนาศักยภาพผู้รับบริการในรอบ 5 เดือนหลัง เป็นไปอย่างราบรื่น แต่ปรากฏว่ายังพบปัญหาเรื่องระบบสัญญาณเสียงขัดข้อง จึงจำเป็นต้องจัดเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบและแก้ไขตลอดเวลาในการประชุมครั้งต่อไป

3.5 ข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการ ในปีงบประมาณ 2564 ศูนย์เขตได้มีการดำเนินงานพัฒนาเมนูสุขภาพ และพัฒนา Healthy Canteen มีปัญหาอุปสรรคในเรื่องการตรวจรับรองมาตรฐานสุขภาพอาหารของเกณฑ์ข้อ 1 ต้องผ่านกฎกระทรวงสุลักษณะ ปี 2561 ที่ต้องเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงจะสามารถตรวจรับรองมาตรฐานข้อ 1 ดังกล่าวได้ ทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการทำงาน ดังนั้นในปีงบประมาณ 2565 สำนักโภชนาการ และสำนักสุขภาพอาหารและน้ำ ร่วมกันจัดทำ SOP กำหนดให้ผู้ที่สามารถรับรองมาตรฐานด้านกฎกระทรวงสุลักษณะ ปี 2561 เพิ่มเป็น นักวิชาการสิ่งแวดล้อม และนักวิชาการสาธารณสุขจากศูนย์อนามัย และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สามารถตรวจรับรองได้ และใช้ต่อเนื่องมาจนถึงปีงบประมาณ 2567

นอกจากนี้ จากการที่สำนักโภชนาการได้จัดทำนวัตกรรมโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health พบข้อขัดข้องในการติดตั้ง ซึ่งในปีงบประมาณ 2567 สำนักโภชนาการได้รับงบประมาณจาก สสส. จึงได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ใช้งาน ปัจจุบันมีผู้ใช้งาน ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน 2567 เพิ่มขึ้นเป็น 26,518 คน และในรอบ 5 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2568 สำนักโภชนาการมีการจัดทำ infographic แนะนำการใช้งานโปรแกรมดังกล่าว ดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 infographic แนะนำโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health แอปพลิเคชัน

ภาพที่ 2 infographic แนะนำโปรแกรมรับรองเมนูสุขภาพออนไลน์ Food4Health แอปสีฟ้า

QR code for iOS and PC

F4H Food4Health

กรมอนามัย
สำนักงานอาหาร

Healthy Menu
เมนูสุขภาพ
เพื่อคนไทย

QR code for Android (play store)

save to home screen

ปรับปรุงรสชาติ
เนื้อสัตว์ไขมันต่ำ

ง่าย ๆ

ใส่ประจำคือผักตามฤดูกาล

ใช้ตัวช่วยตรวจสอบออกใบรับรอง

ใบรับรองเมนูสุขภาพ

นอกจากนี้สำนักโภชนาการยังได้จัดทำคู่มือการใช้งานส่งให้ผู้รับผิดชอบงานระดับพื้นที่ ทำให้ปีงบประมาณ 2568 รอบ 5 เดือนแรก ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 ผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าสนใจ 34,652 คน ผ่านตามเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ไม่น้อยกว่า 31,102 คน ซึ่งหลังจากผู้รับบริการได้รับคู่มือการใช้งานโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health แล้ว คาดว่าจะมีผู้ใช้งานมากขึ้นผ่านตามเป้าหมายในรอบ 5 เดือนหลัง ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 38,000 คน โดยในคำแนะนำการกินของโปรแกรมจะแนะนำปริมาณผักผลไม้ที่ควรได้รับ และสามารถประเมินได้ว่าแต่ละวันกินผักผลไม้ได้เพียงพอหรือไม่ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวอย่างคำแนะนำปริมาณผักผลไม้ที่ควรได้รับและคำแนะนำเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินผักผลไม้
ในโปรแกรมโภชนาการอัจฉริยะ Food4Health แอปพลิเคชัน

